

STEGNA

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY STEGNA
NA LATA 2010 – 2012
z uwzględnieniem perspektywy 2013-2016**

Część I Wprowadzenie	4
1.1 Informacje ogólne	4
1.2 Istniejące zagospodarowanie na obszarze gminy oraz przewidywane zmiany	5
1.3 Istniejące, przewidywane instalacje mogące znacząco oddziaływać na środowisko	14
Część II Struktura dokumentu	16
Część III Zakres i realizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna na lata 2004 – 2011	17
1) edukacja ekologiczna	18
2) ochrona przyrody i krajobrazu	18
3) ochrona i zrównoważony rozwój lasów	18
4) ochrona gleb użytkowanych rolniczo	19
5) ochrona zasobów kopalin	19
6) gospodarka odpadami	19
7) jakość wód	20
8) kształtowanie stosunków wodnych	20
9) jakość powietrza atmosferycznego	20
10) hałas	21
11) awarie przemysłowe	21
Część IV Nowe relacje prawne oraz przemiany gospodarcze na terenie gminy Stegna	25
Część V Cele Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna na lata 2010 -2012 z perspektywą 2013 – 2016	30
I Cel perspektywiczny „środowisko dla zdrowia” - dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	32
1) identyfikacja zagrożeń zdrowia oraz zahamowanie ich narastania	32
2) poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych	32
3) poprawa i utrzymanie standardów jakości powietrza	33
4) budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami	33
5) ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi	34
6) ochrona przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia	34
7) obszar ograniczonego użytkowania	35
II Cel perspektywiczny „wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa”	35
1) wykształcenie proekologicznych postaw mieszkańców i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska	35

2) rozwój świadomego uczestnictwa społeczeństwa w podejmowaniu decyzji środowiskowych _____	36
3) stworzenie skutecznego systemu realizacji polityki ekologicznej _____	36
4) aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska _____	37
III Cel perspektywiczny „ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystywanie zasobów przyrodniczych” _____	37
1) ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000 _____	37
2) zwiększenie powierzchni leśnych oraz wzrost ich różnorodności biologicznej _	38
3) zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych _____	38
4) zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin _____	39
IV Cel perspektywiczny „zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii”_	39
1) wzrost efektywności wykorzystania surowców naturalnych, materiałów, wody i energii _____	39
2) promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych _____	40
Część VI Zarządzanie i monitoring realizacji Programu _____	41
Część VII Aspekty finansowe realizacji Programu _____	45

Część I Wprowadzenie

1.1. Informacje ogólne

Przewodnim celem Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna jest realizacja Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie gminnym. Program ten stanowi aktualizację Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna na lata 2004 – 2011, uchwalonego przez Radę Gminy Stegna uchwałą nr XXV/182/04 z dnia 30 grudnia 2004r. Niniejszy dokument jest rozwinięciem ustaleń Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z perspektywą 2011-2014, z uwzględnieniem zawartych w rozdziale X wytycznych oraz podkreśleniem lokalnych problemów ekologicznych. Autorem Programu jest Samorząd Gminy Stegna, natomiast jego realizatorami będą zarówno organy administracji publicznej oraz organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy korzystający z zasobów środowiska, jak też cała społeczność powiatu nowodworskiego.

Program ten, nie mający wprowadzić znamion prawa miejscowego, powinien służyć wspomaganie procesu decyzyjnego i harmonizacji działań dotyczących wprowadzenia i utrzymania ładu ekologicznego na terenie całego gminy. W Programie określone zostały podstawowe cele i kierunki działań na lata 2010-2012, na tle perspektywy roku 2016.

Przy opracowywaniu Programu szczególny nacisk położony został na konsekwencje dla środowiska gminy, wynikające z akcesji Polski do Wspólnoty Europejskiej oraz na zadania związane z gospodarowaniem na obszarach NATURA 2000, występujących w granicach gminy Stegna. Odnosi się to do dwóch utworzonych rozporządzeniem Ministra Środowiska obszarów specjalnej ochrony ptaków i dwóch specjalnych obszarów ochrony siedlisk z listy Rządu Polskiego, uzgodnionej przez Komisję Europejską. Realizacja ustaleń tego Programu z założenia więc nie powinna powodować negatywnego oddziaływania na obszar NATURA 2000. W świetle art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie zachodzi obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu, w odróżnieniu od Planu Gospodarki Odpadami. Niemniej projekt Programu został upubliczniony i poddany ocenie oraz konsultacjom społecznym. Program Ochrony Środowiska, po jego uchwaleniu przez Radę Gminy stanowić będzie wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego w odniesieniu do problematyki ochrony środowiska (art. 71 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Program Ochrony Środowiska określa między innymi podstawowe wytyczne i zasady gospodarki odpadami, szczegółowo określone w Planie Gospodarki Odpadami Gminy Stegna 2010 - 2012.

1.2. Istniejące zagospodarowanie na obszarze gminy oraz przewidywane zmiany

Gmina Stegna przynależy do powiatu nowodworskiego, województwa pomorskiego i usytuowana jest w północno-wschodniej części delty rzeki Wisły. Obejmuje północną część mezoregionu Żuławy Wiślane od Wisły po Zalew Wiślany oraz część mezoregionu Mierzeja Wiślana, od Wisły do granicy gminy Sztutowo. Od zachodu graniczy z terenami miasta Gdańska i powiatu gdańskiego, od południa z gminą Nowy Dwór Gdański i gminą Ostaszewo, od wschodu z gminą Sztutowo, od północy z Zatoką Gdańską..

Żuławy Wielkie tworzy przydepresyjna i depresyjna delta Wisły w obszarze ograniczonym jej właściwym korytem i rzeką Nogat, natomiast Mierzeję Wiślaną buduje piaszczysty wał, wznoszący się do rzędnych ponad 25 m npm (Wielbłądzi Garb w Krynicy Morskiej o rzędnej 49,5 m npm), o szerokości paru kilometrów, przebiegający wzdłuż wybrzeża Zatoki Gdańskiej Morza Bałtyckiego. Wschodnia część mierzei oddzielona jest od lądu wodami Zalewu Wiślanego.

Tabela 1

Miejscowość	Liczba Ludności
Broniewo	150
Bronowo	215
Chełmek	27
Chełmek-Osada	279
Chorażówka	58
Drewnica	946
Dworek	183
Głobica	48
Izbiska	88
Jantar	752
Jantar Leśniczówka	232

Junoszyno	396
Książęce Żuławy	141
Mikoszewo	758
Niedźwiedzica	104
Niedźwiedziówka	159
Nowotna	320
Popowo	105
Przemysław	316
Rybina	392
Stare Babki	138
Stegienka	117
Stegienka Osada	175
Stegna	2 314
Stobiec	171
Świerznica	128
Szarpawa	60
Tujsk	359
Wiśniówka	183
Wybicko	164
Żuławki	457
Ogółem	9935

Grunty orne stanowią około 50 % powierzchni gminy, natomiast użytki zielone niespełna 10 %. Region Żuław posiada jedne z najkorzystniejszych w województwie pomorskim warunki dla prowadzenia gospodarki rolnej, niemniej od połowy ubiegłego wieku obserwuje się, szkodliwą dla środowiska, tendencję do ograniczania powierzchni łąk i pastwisk na korzyść okopowych i zbóż, a ostatnio również roślinności stosowanej jako biopaliwo (w tym ślaz pensylwański).

Na terenie gminy nie występują objęte ochroną Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Zachodnia granica gminy pokrywa się ze wschodnim zasięgiem wodonośnej warstwy w utworach kredowych, dobrze izolowanej od wpływów powierzchniowych (GZWP – 111), z której zasilane jest ujęcie komunalne w Przemysławiu. Niemniej, z uwagi na płytki poziom zalegania wód gruntowych oraz ich hydrauliczny kontakt z wodami powierzchniowymi, przy równoczesnym braku zdolności do samooczyszczania, a także wysoki stopień zagrożenia powodziowego środowisko wodne Żuław wymaga szczególnej ochrony przed możliwością

zanieczyszczenia. Powyższe cechy rejonu wykluczają lokalizację na terenie gminy instalacji, których eksploatacja może stanowić zagrożenie dla wód powierzchniowych i płytkich wód podziemnych.

Układ hydrograficzny na obszarze gminy charakteryzuje się dużą gęstością cieków powierzchniowych z dominacją elementów antropogenicznych oraz obecnością starorzeczy. Wody te należą do zlewiska Zalewu Wiślanego, a na system rzeczny składają się Wisła, jej prawobrzeżne, uchodzące do Zlewu Wiślanego, ramię Szarpawa, z odgałęzieniem Wisłą Królewiecką, a także rz. Tuga i Kanał Panieński (Panieńska Łacha). Cała żuławska część gminy pokryta jest rowami melioracyjnymi i kanałami pompowymi. Ogółem zmeliorowane użytki rolne zajmują 60 % powierzchni, natomiast łączna długość cieków wodnych w systemie melioracji przekracza 1,2 tysiąca km.

Gmina Stegna cechuje się szczególnymi walorami środowiskowymi z dominującym krajobrazem kulturowym.

Na obszary prawnie chronione w gminie Stegna składają się: rezerwat przyrody Mewia Łacha, otulina Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana oraz dwa obszary chronionego krajobrazu: środkowo-żuławski i rzeki Szarpawy. Obiektami objętymi ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody jest 8 pomników przyrody ożywionej.

Rezerwat przyrody

Na terenie gminy Stegna położony jest rezerwat Mewia Łacha. Znajduje się on po obu stronach Przekopu Wisły, przy czym większa część rozpościera się wzdłuż wschodniego mola Przekopu Wisły w Mikoszewie. Zachodnia granica rezerwatu w tej części biegnie brzegiem Przekopu Wisły aż do morza.

Rezerwat został utworzony Zarządzeniem MOPZNiL z dnia 9 października 1991 roku. Celem jego utworzenia było zachowanie miejsc lęgowych ptaków wodno-błotnych, miejsc odpoczynku ptaków wędrownych i krajobrazu stożka usypowego ujścia Wisły. Na terenie rezerwatu gniazdują m.in. perkozy, łabędzie, sieweczki, łyski, rybitwy. W strefie rozlewiska błotnego towarzyszą im rośliny wodolubne; przeważają gatunki szuwarowe, rzęsa i rdestnica. Występują również olsy i łągi. Całkowita powierzchnia rezerwatu wynosi 131,55 ha.

Parki Krajobrazowe Mierzeja Wiślana

W granicach gminy Stegna znajduje się otulina **Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana**. W jej obrębie znajduje się północna i środkowa część gminy.

Park obejmuje polską część półwyspu Mierzei Wiślanej znajdująca się między Zalewem Wiślanym a Zatoką Gdańską, o długości 30 km. Powierzchnia Parku wraz z otuliną wynosi 22703,00 ha, a w tym powierzchnia Parku (bez otuliny) 4 410,00 ha

Park krajobrazowy został powołany w 1985 roku. Głównym celem jego utworzenia było zachowanie występujących na tym terenie unikatowych wartości przyrodniczych, krajobrazowych. Widokowych i rekreacyjnych pasa nadmorskiego. Charakterystyczne dla obszaru jest bogactwo występującej fauny a w szczególności awifauny reprezentowanej przez mewy, rybitwy, sieweczki. Szczególnie Duży jest udział gatunków wędrownych związanych z nadmorskim położeniem gminy, ponieważ obszar Mierzei Wiślanej i Zalewu Wiślanego położony jest na skandynawsko-iberyjskim szlaku wędrówek ptaków. Wiele gatunków ptaków tego obszaru zostało wpisane do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt” jako gatunki zagrożone są to m.in. świstun, rożeniec, łączak, batalion.

Z płazów występujących na terenie Mierzei Wiślanej należy wymienić: ropuchę zwyczajną, ropuchę paskówkę i różne rodzaje żab: moczarowa, trawna, śmieszka, jeziorowa, wodna. Na terenie Żuław stwierdzono występowanie traszki grzebieniastej i zwyczajnej, kumaka nizinnego, ropuchy szarej, zielonej i żaby jeziorowej i śmieszki.

Na faunę ryb Zalewu Wiślanego składają się liczne gatunki słodkowodne typowe dla płytkich i żyznych zbiorników śródlądowych, ponadto spotyka się niektóre gatunki charakterystyczne dla Bałtyku: śledź, tasza, sztornia. Z gatunków mniej pospolitych, wpisanych do „Polskiej czerwonej listy zwierząt” na uwagę zasługują: ciosa, minog rzeczny, różanka, koza, babka bycza.

Na obszarze samego PK Mierzei Wiślanej występuje 129 gatunków kręgowców objętych ochroną gatunkową. Są to m.in. pliszka cytrynowa, sieweczka morska, wójcik, turkusowa odmiana padalca, bóbr.

Obszary chronione krajobrazu

Przez teren gminy Stegna przechodzą dwa obszary chronionego krajobrazu:

- OChK rzeki Szkarpany – rozciągający się wzdłuż doliny rzeki Szkarpany będącej prawnym, ujściowym ramieniem Wisły. Cały obszar charakteryzuje się silnie rozbudowaną siecią hydrograficzną. W użytkowaniu gruntów dominują użytki rolne i zielone.
- Środkowożuławski OChK – w zachodniej części gminy, w jego skład wchodzi

międzywale Wisły (w obrębie Żuław Wiślanych) stanowiąc strefę ochronną zabezpieczającą biotop rzeki.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy zinwentaryzowano 8 pomników przyrody, są to pojedyncze drzewa. Rozmieszczenie i charakterystykę pomników przyrody przedstawia tabela.2

Nr w rejestrze WKP	Nazwa pomnika przyrody	Wymiary pomnika przyrody, stan na 2002 rok	Właściciel lub zarządca (stan na 2002)
43	Dąb szypułkowy	4,48	Ndl. Elbląg, Skarb Państwa
186	Buk pospolity odm. purpurowa	3,68	ZMiUW Woj. Pom. Skarb Państwa
186	Buk pospolity odm. purpurowa	3,76	ZMiUW Woj. Pom. Skarb Państwa
75/88	Topola czarna	3, 85	Mikoszewo, ul. Gdańska 15
276	Miłorząb dwukłapowy	2,48	UG Stegna
207	Buk pospolity odm. purpurowa	4,48	UG Stegna
206	Buk pospolity odm. purpurowa	2,60	UG Stegna
130	Grab pospolity	4,31	Drewnica, grunty prywatne

Według danych GUS na terenie gminy Stegna w latach 2004 – 2006 nastąpiło obniżenie ilości zgonów, co jest równoznaczne z utrzymaniem wskaźnika zgonów na tym samym poziomie – 0,96 %, wówczas gdy dla województwa pomorskiego wskaźnik ten wynosi około 0,85 %, a krajowy 0,96 %.

Południową część gminy stanowi droga krajowa (docelowo szybkiego ruchu S7), relacji Warszawa – Elbląg – Gdańsk (Żukowo), łącząca się bezkolizyjnie z drogą wojewódzką nr 502 do Stegny. Wzdłuż Mierzei Wiślanej przebiega droga wojewódzka nr 501 z Gdańska (Wiślinka) do Krynicy Morskiej i Piasków. Na terenie gminy w zanikowym stopniu funkcjonuje system transportu kolejowego. Zgodnie z Projektem „Pętla Żuławska” przewiduje się rozwój żeglugi śródlądowej, szczególnie jachtowej, z wykorzystaniem Międzynarodowej Drogi Wodnej E70, na rzekach Wisła, Szkarpa i Nogat oraz na Zalewie Wiślanym.

Na terenie gminy brak jest zakładów przemysłowych. a w najbliższym sąsiedztwie, w Nowym Dworze Gdańskim, w fazie projektowej, znajduje się budowa elektrociepłowni opalanej bio-paliwem o mocy w energii pierwotnej ponad 20 MW. Rozważana też jest budowa na terenie gminy Stegna większych zespołów elektrowni wiatrowych. ENERGA-OPERATOR S.A. oddział w Elblągu wydał już warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej dla trzech elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 130 MW (teren gm. Nowy Dwór Gdański i Stegna). To przedsięwzięcie ze względu na moc elektrowni jak i wysokość napięcia po stronie wtórnej, zaliczone jest do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Realizacja powyższych zamierzeń na terenie gminy dotyczy budowy co najmniej 100 wież wiatrowych, przy wymaganej znacznej odległości między poszczególnymi wiatrakami (rzędu kilkakrotnej wysokości wiatraka). Przedsiębiorstwa energetyczne są zobligowane do wydania każdorazowo odpowiednich warunków umożliwiających przyłączenie do sieci odnawialnych źródeł energii (wyrok NSA), niemniej nie jest to równoznaczne z decyzjami administracyjnymi przyzwalającymi na ich budowę. W Prognozie do Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego (aktualizacja 2009) zalecono skorygowanie celu 19 (IV-2) POŚ poprzez wprowadzenie dodatkowego zapisu do kierunków działań o następującej treści **„wyklucza się możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych na obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 oraz w zasięgu głównych szlaków wędrówek ptaków migrujących”**. Główny, wschodnio-atlantycki szlak wędrówkowy ptaków, łączący lęgowiska w północnej Europie i zachodniej Syberii z zimowiskami w południowej i zachodniej Europie oraz Afryce rozciąga się na terenach powiatu nowodworskiego od Zalewu Wiślanego, przez północny rejon Żuław Wielkich i obejmuje całą Dolinę Wisły.

Na terenie gminy funkcjonuje zbiorcza oczyszczalnia ścieków – w Stegnie. Gmina Stegna objęta jest rozległą siecią kanalizacji sanitarnej, która co roku jest w dalszym ciągu rozbudowywana. Możliwości przyjęcia zwiększonej ilości ścieków są praktycznie nieograniczone i wystarczające dla pokrycia potrzeb gminy Stegna i Sztutowo. W 2005r. wg danych wojewódzkiego POŚ udział mieszkańców korzystających ze zbiorczego

systemu oczyszczania ścieków w stosunku do ogólnej ilości osób zamieszkałych w gminie Stegna wynosił on 53,33% (w latach 2006-2009 nastąpiła rozbudowa kanalizacji sanitarnej w kierunku południowo-zachodnim). W ramach Programu „Kompleksowe Zabezpieczenie Przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030” (wersja III), współfinansowanego przez środki unijne, w I etapie do roku 2015, przewiduje się realizację na obszarze gminy Stegna następujących przedsięwzięć:

- B02 przebudowa ujścia Wisły,
- B03 odbudowa ostróg na Wiśle,
- B07, B08, B11 odbudowa prawego wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły na odcinkach Lisewo – Palczewo – Czerwone Budy - Drewnica,
- DW 02 odbudowa wału lewego brzegu rzeki Tuga,
- DW 05 budowa stacji pomp w Wybicku.

Gmina Stegna, poza częścią usytuowaną na Mierzei Wiślanej, jest gminą rolniczą. Dominują gospodarstwa małe i średnie, przy niewielkim udziale gospodarstw wielkoobszarowych, powyżej 50 ha. Podstawowymi uprawami są zboża, okopowe i rzepak. Od końca XX wieku nastąpiło wyraźne załamanie hodowli bydła, która wydaje się powoli odradzać. W ostatnich latach obserwuje się również tendencję do zmiany sposobu użytkowania terenów z rolnego na leśny, co napotyka na utrudnienia spowodowane stosunkowo wysoką bonitacją gruntów.

Na terenie gminy funkcjonują dwa porty rybackie na Zatoce Gdańskiej w Stegnie i Jantarze. Roczne połowy wahają się w granicach 24 ton ryb, w tym głównie: śledź, stornia, dorsz, troć.

Występujące w gminie Stegna obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody zostały przedstawione tabelarycznie.

Poz.	Forma ochrony, nazwa	Rok i podstawa ustanowienia	Pow. [ha]	Gmina
1.	Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana”+ otulina	1985 – Uchwała WRN Elbląg IV/51/85 z 26.04.85	4.410	Krynica Morska Sztutowo, Stegna
2.	Rez. ornitolog. „Mewia Łacha”	1991 – Mp 38/91 poz.206	131,55	Stegna
3.	Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Szkarpawy	1985 – Uchwała WRN w Elblągu VI//51/85 z 26.04.85	4.296	Stegna, Sztutowo, Nowy Dwór Gd.
4.	Środkowożuławski Obszar Chronionego Krajobrazu	1985 – Uchwała WRN w Elblągu VI//51/85 z 26.04.85	2.513*	Stegna, Ostaszewo

* łącznie w powiecie nowodworskim i malborskim

W granicach gminy znajdują się ponadto inne projektowane formy ochrony przyrody takie jak: rezerwat ochrony przyrody – torfowiskowy „Moczary” w Junoszynie, zespół przyrodniczo – krajobrazowy Delta Szkarpany (fragment), użytki ekologiczne: Stegnieńskie Nenufary, Junoszyńskie Starorzecze, Jantarowe Oczko i Łąki Zalewowe w Dolinie Wisły.

W granicach gminy znajdują się także grunty rolne i leśne chronione prawem, w tym użytki rolne o najwyższej przydatności rolniczej oraz wytworzone z gleb pochodzenia organicznego, a także grunty leśne stanowiące w większości lasy ochronne.

Na terenie gminy znajduje się 7, wpisanych do rejestru województwa, pomników przyrody rozproszonych po różnych miejscowościach.

Utworzone już oraz planowane obszary Natura 2000 pokrywają się w większości z terenami wcześniej objętymi ochroną. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska obszarami specjalnej ochrony ptaków są:

- PLB040003 obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Wisły - w 2008 r. nastąpiła niewielka korekta granic, w tym na terenie gmin Ostaszewo i Stegna,
- PLB0220004 obszar specjalnej ochrony ptaków Ujście Wisły (w tym rezerwat ornitologiczny „Mewia Łacha”) – w 2008 r powierzchnia obszaru zwiększona została o około 70 %, głównie na wodach przybrzeżnych Zatoki Gdańskiej,
- PLB280010 obszar specjalnej ochrony ptaków Zalew Wiślany – w 2008 r zmniejszenie obszaru rzędu 4 %.

Ponadto na liście Ministra Środowiska, zatwierdzonej przez Komisję Europejską znajdują się następujące specjalne obszary ochrony siedlisk:

- PLH220044 specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja w Ujściu Wisły,
- PLH280007 specjalny obszar ochrony siedlisk Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana, obejmujący między innymi

- Park Krajobrazowy Mierzeja Wiślana,
- rezerwat leśny „Buki Mierzei Wiślanej”,
- rezerwat ornitologiczny „Kąty Rybackie”;

Krajobraz kulturowy Żuław Wielkich, z uwagi na jego wartości historyczne i estetyczne, uznany jest jako predysponowany do objęcia ochroną. W obszarze gminy Stegna występuje szereg obiektów zabytkowych, co zwiększa jego atrakcyjność turystyczną. Ochroną konserwatorską objęte zostały układy ruralistyczne wsi Drewnica – Żuławki. Wsie o wysokich walorach kulturowych na terenie gminy to:

- Drewnica – na terenie wsi znajdują się holenderskie zagrody gburские z XIX wieku, wiatrak z 1718 roku, śluza w Gdańskiej Głowie z 1895 roku
- Izbiska – miejscowość z tradycyjną zabudową holenderską
- Jantar – osada rybacka znana już w XIII wieku, ze starą, zabytkową budową, zespołem dworsko – parkowym ,założeniem stawowym
- Mikoszewo – osada rybacka związana ze szlakiem bursztynowym znana już od XIII wieku, znajduje się tu wiele zabytków architektury: domy podcieniowe, zabudowa zawiązana z przeprawą promowa, stary cmentarz ewangelicki
- Stegna – największa wieś na terenie gminy, do obiektów zabytkowych należą: kościół z XVII wieku, zabudowa o charakterze holenderskim, budynki po dawnych szkołach ewangelickich, ceglana stacja ratownictwa brzegowego z XX wieku, dworzec kolejki wąskotorowej z XIX wieku , oryginalna zabudowa pensjonatowa
- Tujsk – wieś typu ulicówka zachowana prawie w całości pierwotna zabudową z nielicznymi zmianami, warty podkreślenia jest zabytkowy układ hydrotechniczny, którego elementem m.in. jest most zwodzony na Tudze.

Ponad 15 budynków mieszkalnych oraz 4 kościoły wpisanych jest do rejestru zabytków. Najpiękniejszymi z nich są domy podcieniowe oraz kościoły w Stegnie, Niedźwiedzicy i Żuławkach. Na szczególną uwagę zasługują malowidła stropowe w kościele w Stegnie i wyposażenie kościoła w Niedźwiedzicy. Ponadto ochroną zabytków objęto 2 budynki gospodarskie, 2 mosty drogowe i 1 kolejowy, stację pomp Rybina-Chłodniewo i dwa wiatraki oraz kaplica cmentarna wraz z cmentarzem ewangelickim w Żuławkach. Wiele z tych obiektów jest w bardzo złym stanie, a niektóre uległy już całkowitemu zniszczeniu. W Wybicku i Niedźwiedziówce prowadzone są wykopaliska pozostałości osadnictwa neolitycznego.

Na terenach wiejskich zwiększa się ilość ofert agro-turystycznych, natomiast na Mierzei Wiślanej sukcesywnie rozwija się sieć obiektów turystyki pobytowej a, z uwagi na specyficzne warunki klimatyczne, w Stegnie i Jantarze również obiektów o funkcji uzdrowskiej. Poprawia się też standard tych usług.

W ramach Projektu „Pętla Żuławska”, dofinansowywanego z funduszy unijnych, przewiduje się realizację następujących przedsięwzięć:

- budowa przystani na Szkarprawie w Rybinie
- budowa pomostów cumowniczych na Szkarprawie w Drewnicy

Na terenie całej powiatu rozwijają się także formy turystyki kwalifikowanej, w tym pieszej i rowerowej. Podjęto projekt budowy ścieżki rowerowej wzdłuż Mierzei Wiślanej od Mikoszewa do Krynicy Morskiej i dalej Piasków oraz Nowy Dwór Gdański – Stegna. W sezonie letnim funkcjonuje wąskotorowa kolejka turystyczna z Nowego Dworu Gdańskiego do Stegny i Mikoszewo – Sztutowo. Przez gminę przebiegają dwa szlaki piesze:

- Nadwiślański – wzdłuż prawego brzegu Wisły długości około 10 km,
- Jantarowy – wzdłuż Mierzei Wiślanej od ujścia Wisły w Mikoszewie do granicy Państwa w Piaskach,

1.3. Istniejące i przewidywane instalacje mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Na terenie gminy Stegna funkcjonują obecnie jedynie następujące instalacje mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r oraz Dyrektywą Rady z dnia 27 czerwca 1985 r 85/337/EWG:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Gdańsk – Olsztyn,
- droga szybkiego ruchu Gdańsk – Elbląg – **Warszawa**,

Ponadto, w przyszłości mogą zostać zrealizowane inne jeszcze instalacje i obiekty zaliczane do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, związane z planowaną działalnością inwestycyjną i gospodarczą, a mianowicie:

- planowana budowa drogi ekspresowej A7,

- rozpatrywana możliwość budowy drogi wodnej i kanału przez Mierzeję Wiślaną dla statków o wyporności od 1350 t wzwyż oraz inne, analogiczne tory wodne na Zalewie Wiślanym,
- planowane elektrownie wiatrowe o mocy 100 MW i powyżej,,
- ewentualna stacja demontażu pojazdów samochodowych,
- chów i hodowla zwierząt w ilościach 210 dużych jednostek przeliczeniowych DJP i powyżej (krowy od 210 szt. w jednym stadzie).

Lista przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko istniejących i planowanych na terenie gminy jest znacznie dłuższa i obejmuje szereg instalacji i obiektów stanowiących podstawowy element dla funkcjonowania obszarów zasiedlonych przez ludzi, a także dla turystyki. Najbardziej istotnymi z nich dla specyfiki powiatu są:

- elektrownie wiatrowe o mocy poniżej 100 MW i wysokości nie niższej niż 30 m,
- napowietrzne linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe o napięciu 110 kV,
- sieci gazu ziemnego wraz ze stacjami redukcyjnymi (bez przyłączy),
- zbiorniki naziemne gazu o pojemności ponad 10 m³ i oleju o pojemności powyżej 3 m³, w tym stacje paliw,
- instalacje do produkcji paliw z produktów roślinnych,
- tartaki, stolarnie,
- ośrodki wypoczynkowe i hotele dla nie mniej niż 100 osób,
- pola kempingowe i karawaningowe dla nie mniej niż 100 osób,
- garaże i parkingi dla nie mniej niż 100 samochodów ciężarowych lub 300 osobowych,
- drogi publiczne o nawierzchni utwardzonej (poza zaliczonymi do kategorii „zawsze” oddziałujących),
- porty śródlądowe i morskie oraz drogi wodne (poza zaliczonymi do kategorii „zawsze oddziałujących”),
- urządzenia przeciwpowodziowe, wały ochronne , nabrzeża,
- ujęcia wód podziemnych o wydajności nie niższej niż 10 m³/h,
- system melioracji na obszarze nie mniejszym niż 20 ha,
- stacje obsługi i remontu sprzętu budowlanego, rolniczego, transportu,
- oczyszczalnie ścieków obsługujące od 400 do poniżej 100.000 równoważnej liczby mieszkańców,
- sieci kanalizacyjne bez przyłączy,

- punkty zbierania lub przeładunku odpadów i złomu,
- zmiana lasu lub nieużytku na użytek rolny o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha,
- chów lub hodowla zwierząt w ilościach od 60 DJP do poniżej 210 DJP.

W art. 4 ust. 2 przywołanej wcześniej Dyrektywy Rady istnieje zapis iż badaniu indywidualnemu podlegają przedsięwzięcia wymienione w zał. II do tej dyrektywy. Załącznik ten charakteryzuje się znacznie większym stopniem ogólności niż rozporządzenie Rady Ministrów w odniesieniu do przedsięwzięć infrastrukturalnych, a mianowicie wymienia między innymi budowę dróg, portów, w tym rybackich, prace kanalizacyjne i przeciwpowodziowe, rurociągi do przesyłu gazu ziemnego, prace nabrzeżne w celu zwalczania erozji i prace prowadzące do zmiany wybrzeża morskiego oraz ujęcia wód gruntowych bez uściślenia parametrów. Zapisy te mogą mieć istotne znaczenie przy podejmowaniu starań o dofinansowanie danej inwestycji ze środków wspólnotowych.

Część II Struktura dokumentu

Zakres niniejszego Programu Ochrony Środowiska (POŚ) Gminy Stegna spełnia wymagania art. 14 Prawa ochrony środowiska oraz zapisów rozdziału X Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 – 2014, w odniesieniu do następującej problematyki ochrony środowiska na poziomie gminy:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym finansowe i mechanizmy prawno-ekonomiczne.

Ponadto, w niniejszym Programie omówiona została nowelizacja podstawowych przepisów prawa polskiego i Unii Europejskiej, w tym odnoszących się do zobowiązań Polski wynikających z akcesji do Wspólnoty Europejskiej. Przedstawiono również zasady zarządzania Programem i monitoringu jego realizacji. Do aktualizowanego Programu Ochrony Środowiska nie została sporządzona Prognoza oddziaływania na środowisko (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami /Dz. U. z 2003 Nr 66 poz.620/). Została wykonana analiza oddziaływania na środowisko wspólna z Planem Gospodarki Odpadami Gminy Stegna.

W niniejszym dokumencie, będącym aktualizacją uchwalonego przez Radę Gminy Stegna w 2004 r Programu Ochrony Środowiska, zgodnie z wytycznymi Programu Wojewódzkiego, pominięto informacje szczegółowo omówione w pierwotnej wersji Programu, a które nie uległy zmianie, w tym w odniesieniu do organizacyjnej, przestrzennej i gospodarczej struktury gminy oraz walorów i stanu środowiska, a także z uwarunkowań wynikających z wojewódzkich i powiatowych długoterminowych dokumentów strategicznych. Ponadto, dla ułatwienia percepcji dokumentu oraz urealnienia polityki ekologicznej na szczeblu gminy, w harmonogramie działań uwzględniono jedynie te przedsięwzięcia, które realizowane będą przez lokalne społeczeństwo oraz instytucje i organy gminy. Zadania wykraczające poza obszar gminy i realizowane przez instytucje powiatowe, wojewódzkie bądź centralne uwzględnione natomiast zostały w części opisowej, przy omawianiu kierunków działań. Strukturę aktualizowanego dokumentu dostosowano do struktury programu wojewódzkiego.

Na wzór programu wojewódzkiego zalecane jest przeniesienie do Programów Ochrony Środowiska poszczególnych gmin ustaleń POŚ powiatu nowodworskiego, z doprecyzowaniem i ukonkretnieniem poszczególnych działań odnoszących się do gminy oraz zachowanie analogicznej formy dokumentu.

Część III Zakres i realizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna na lata 2004 – 2011

Aktualizowany Program Ochrony Środowiska Gminy Stegna lata 2004 - 2011 był pierwszym, pionierskim tego rodzaju dokumentem, bardzo rozbudowanym zarówno pod względem merytorycznym, jak i rzeczowym. Zgodnie z art. 84 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska w celu przestrzegania standardów jakości środowiska mogą być tworzone w drodze aktów prawa miejscowego programy szczegółowe. Niniejszy Program Ochrony Środowiska jest dokumentem ogólnym i nie nosi znamion prawa miejscowego, niemniej zawarte w nim ustalenia winny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Plan operacyjny aktualizowanego Programu, określający również szacunek kosztów, obejmował zadania średnioterminowe, przewidziane do realizacji w latach 2004 – 2007. Podzielony został na 11 grup tematycznych. Poniżej podano wykaz zadań w poszczególnych grupach tematycznych i planowane łączne koszty ich realizacji oraz koszty faktycznie poniesione w latach 2004 – 2006, na podstawie Raportu z realizacji GOŚ sporządzonego przez Gminę Stegna w sierpniu 2007.

1. Edukacja ekologiczna , obejmująca:

- zajęcia dydaktyczne w szkołach,
- konkursy, happeningi, festyny, warsztaty dla młodzieży i dorosłych,
- szkolenia rolników, wycieczki edukacyjne i spotkania informacyjne,
- działalność wydawnicza Nadleśnictwa Elbląg i Nadzalewowego Związku Gmin,
- informacje na stronach internetowych Gminy

Szacunkowy koszt łącznie – 58 tys. zł.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 - 6 tys. zł (środki gminy)

2. Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym:

- wdrażanie europejskiej sieci NATURA 2000,
- utworzenie pięciu nowych rezerwatów przyrody,
- utworzenie Mierzejowo-Żuławskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- utworzenie jednego rezerwatu przyrody
- utworzenie jednego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego w Obszarze Chronionego Krajobrazu Rzeki Szarpawy,
- objęcie ochroną pomnikową 8 drzew,
- sporządzenie opracowań ekofizjograficznych gminy,
- ochrona i rewitalizacja obiektów zabytkowych,
- ochrona i zabiegi porządkowe lasów, zieleni parkowej, brzegów morskich,
- promowanie agro i eko-turystyki,
- prowadzenie nowych nasadzeń drzew i krzewów

Szacunkowy koszt łącznie – 94 tys. zł.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 - 108 tys. zł

w tym – 70 tys. zł na ochronę i rewitalizację zespołów dworsko-parkowych i innych obiektów zabytkowych (środki gminy +Urzedu Marszałkowskiego)

3. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów w tym:

- ustalenie lokalizacji gruntów predysponowanych do zalesienia,
- odtworzenie zadrzewień przydrożnych,
- utrzymanie lasów komunalnych we właściwym stanie,
- realizacja obowiązków statutowych Nadleśnictwa w odniesieniu do ochrony i utrzymania lasów.

Szacunkowy koszt łącznie – 79 tys. zł.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 – 3 tys.

4. Ochrona gleb użytkowanych rolniczo w zakresie:

- przestrzeganie zasad i harmonogramu nawożenia gruntów rolnych gnojowicą,
- wapnowanie gleb,
- monitoring jakości gleby i ziemi,
- konserwacja urządzeń melioracji szczegółowej.

Szacunkowy koszt łącznie – 95 tys. zł.

Koszty poniesione w 2004 – 2006 r łącznie na poz. 3 i 4 - 74 tys. zł (śr.wł.)

5. Ochrona zasobów kopalin w zakresie:

- inwentaryzacja miejsc wydobywania bursztynów i kontrola rekultywacji,
- kontrola nielegalnej eksploatacji kopalin.

Brak kosztów.

6. Gospodarka odpadami w tym:

- ocena stopnia wykonania powiatowego i gminnych planów gospodarki odpadami,
- wspieranie rozwoju ponadgminnego systemu gospodarki odpadami,
- propagowanie i promocja segregacji odpadów „u źródła”,
- propagowanie domowych metod kompostowania odpadów,
- opracowanie zorganizowanego systemu wywozu odpadów komunalnych,
- organizacja zbiórki odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych,
- wdrożenie odzysku gruzu budowlanego,
- usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- inwentaryzacja i rekultywacja „dzikich wysypisk”,
- badania osadów ściekowych,
- kontrola sposobu postępowania z odpadami, w tym biodegradalnymi,
- opracowanie koncepcji i budowa sortowni i stacji przeładunkowej odpadów w Steganie.

Szacunkowy koszt łącznie – 38 tys. zł.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 - 52 tys. zł (środki gminy)

7. Jakość wód w tym:

- opracowanie programu likwidacji nieczynnych ujęć wody,
- wytyczenie w planach przestrzennych terenów zalewowych oraz uwzględnienie ochrony dolin rzecznych,
- bieżąca kontrola postępowania ze ściekami
- realizacja zadania inwestycyjnego „Poprawa jakości wody pitnej oraz porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w obszarze funkcjonalnym Żuławy”,
- porządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy

Szacunkowy koszt łącznie – 17 365 tys. zł

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 – 1 162 tys.

8. Kształtowanie stosunków wodnych w tym:

- uwzględnienie w planach przestrzennych ograniczeń zabudowy na terenach zalewowych,
- modernizacja wałów rzeki Tugi,
- konserwacja urządzeń melioracji podstawowej,
- konserwacja wałów przeciwpowodziowych,
- budowa i modernizacja stacji pomp w Izbiskach,
- odbudowa i pogłębienie Kanału Panieńskiego,

Szacunkowy koszt łącznie – 1 510 tys. zł.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 - 1 140 tys. zł

9. Jakość powietrza atmosferycznego w tym:

- kontynuacja prac nad planami zaopatrzenia gmin w czynniki energetyczne,
- promowanie stosowania w budownictwie materiałów energooszczędnych oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
- promocja stosowania proekologicznych środków transportu, w tym komunikacji zbiorowej,
- budowa systemu ścieżek rowerowych.

Szacunkowy koszt łącznie –.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 - 188 tys. zł (środki własne gmin).

w tym - 126 tys. zł w poz. „założenia do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” na terenie gminy Stegna.

10. Hałas w zakresie:

- uwzględnienie w planach przestrzennych zapisów dotyczących ograniczenia zagrożeń środowiska hałasem,
- ograniczenie hałasu drogowego poprzez ekranizację, poprawę nawierzchni dróg oraz upłynnienie ruchu.

Szacunkowy koszt łącznie – 22 tys. zł.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 – brak danych

11. Awarie przemysłowe w tym:

- aktualizacja tras przewozu materiałów niebezpiecznych,
- doposażenie straży pożarnej w niezbędne środki,
- systematyczna kontrola pojazdów przewożących materiały niebezpieczne.

Szacunkowy koszt łącznie – 40 tys. zł.

Koszty poniesione w latach 2004 – 2006 – 48 tys. zł.

Całkowite nakłady na realizację Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna w latach 2004 – 2007 oszacowane zostały na **około 20 mln. zł.**

W harmonogramie działań proekologicznych ujęto całokształt zagadnień, realizowanych zarówno przez podmioty miejscowe, jak i jednostki organizacyjne szczebla regionalnego a nawet centralnego, w większości dotyczących odrębnych Projektów dofinansowanych z funduszy europejskich, ale również stanowiących statutowe zadania niektórych instytucji. Taki układ harmonogramu dokumentuje złożoność i rangę problematyki ekologicznej gminy. Na potrzeby aktualizacji Programu przeprowadzono ogólną ocenę wykonalności i rangi ujętych nim grup przedsięwzięć na podstawie raportów, sporządzonych przez organy wykonawczy gminy zgodnie z wymaganiami art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r Prawo ochrony środowiska.

Grupa 1 - Edukacja ekologiczna

Znakomita większość zadań realizowanych jest na bieżąco. Obserwuje się podnoszenie świadomości ekologicznej, szczególnie młodzieży. Dalszego rozszerzenia wymaga internetowa baza informatyczna w odniesieniu do zagadnień ochrony środowiska oraz przedsięwzięć mających wpływ na jego stan. W ramach aktualizacji Programu konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na nową dla

gminy, problematykę związaną z ochroną i funkcjonowaniem obszarów NATURA 2000. Ta cenna dla współczesnego i przyszłych pokoleń, forma ochrony wartości przyrodniczych kontestowana jest przez większość lokalnych mieszkańców, traktujących ją jako istotną przeszkodę w rozwoju gospodarczym gmin nadzalewowych. Z drugiej strony, większość przyrodników i ekologów, akceptujących ustanowienie tej formy ochrony, bagatelizuje potrzeby człowieka, stanowiącego przecież istotny element określonego eko-systemu. Konieczne więc jest prowadzenie szerokiego dialogu społecznego, zarówno poprzez media jak i bezpośrednie kontakty zainteresowanych stron, w tym na etapie postępowania w sprawie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla planów i programów. Dotyczy to w szczególności nowych inicjatyw gospodarczych, jak budowa farm wiatraków, kanałów żeglugowych na Zalewie Wiślanym, łącznie z kanałem przez Mierzę Wiślaną.

Grupa 2 – Ochrona przyrody i krajobrazu

Działania przyjęte w tej części programu operacyjnego wymagają rozszerzenia, adekwatnie do zmian ustawy o ochronie przyrody, a w szczególności w odniesieniu do ochrony obszarów włączonych do europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000. Inwentaryzacja przyrodnicza obszarów NATURA 2000 oraz planowanych nowych rezerwatów przyrody na terenie gminy znajduje się na etapie badań przyrodniczych, realizowanych przez organy wojewódzkie. Dzięki inicjatywie służb leśnych i Parku Krajobrazowego sporządzona została inwentaryzacja blisko 100 drzew o charakterze pomnikowym. W odniesieniu do ochrony krajobrazu kulturowego Żuław wskazane jest rozszerzenie problematyki o ochronę i rewaloryzację starych cmentarzy, w tym mennonickich. Rozważenia wymaga też propozycja utworzenia Parku Kulturowego Żuław. Według, sporządzonej dla potrzeb Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, ekspertyzy struktury przyrodniczej i dziedzictwa kulturowego województwa pomorskiego [A. Kostarczyk, M. Przewoźniak 2002] cały obszar Żuław Wiślanych, ze względu na pradziejowe i wczesnośredniowieczne osadnictwo, ze śladami osadnictwa kultury wielbarskiej (plemiona Gotów), rzucewskiej, pomorskiej, a nawet rzymskiej, predysponowany jest do objęcia specjalistyczną formą ochrony. Zaproponowano też utworzenie rezerwatu kulturowego na gruntach wsi Niedźwiedzica w gminie Stegna, gdzie odkryty został największy w Europie zespół neolitycznych pracowni bursztyniarskich kultury rzucewskiej.

Kontynuacji wymagają też określone w POŚ działania dotyczące objęcia terenów zawodnionych i bagien ochroną jako użytki ekologiczne szczególnie we

wnętrzu terenów żuławskich, poza terenami objętymi już dalej idącą formą ochrony przyrody [K. Gruszecki 2005 r]. Podjęcie ewentualnej decyzji w tym przedmiocie wymagałoby przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej.

Dla obszarów Natura 2000 prowadzone są przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska badania przyrodnicze, które będą stanowiły podstawę konstruowania planów ochrony tych obszarów. Zawarte w tych planach ustalenia i wytyczne z mocy prawa będą musiały być uwzględniane w dokumentach planowania przestrzennego.

Cała omówiona wyżej problematyka stanowi domenę studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i winna być uwzględniona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poszczególnych terenów, które po uchwaleniu stanowią dokumenty prawa miejscowego.

Grupa 3 – Ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów

Należy kontynuować, określone w pierwotnej wersji POŚ, działania, wychodzące naprzeciw interesom właścicieli niektórych gruntów rolnych, dotyczące wskazania obszarów predysponowanych do zalesienia, poprzez właściwe zapisy w dokumentach planowania przestrzennego gmin. Kontynuacji wymaga też odtworzenie oraz zakładanie nowych zadrzewień przydrożnych, mających istotne znaczenie dla ograniczenia akustycznych uciążliwości komunikacyjnych.

Gospodarka zasobami leśnymi na terenie gminy nie wymaga dodatkowych obostrzeń, poza zgodnością z obowiązującymi aktami prawnymi w tym przedmiocie i planami ochrony utworzonymi na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Grupa 4 – Ochrona gleb użytkowanych rolniczo

Również należy kontynuować wcześniejsze ustalenia POŚ, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania bądź powiększenia udziału powierzchni pastwisk i łąk w całości gruntów rolnych, ze względu na ich znaczenie fitosanitarne. Przewidziane w grupie 3 działania dotyczące intensyfikacji zalesień powinny zostać poprzedzone aktualizacją bonitacji gruntów rolnych. Stan urządzeń melioracji szczegółowej, na skutek zniesienia, na mocy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r Prawo wodne, obowiązkowej przynależności właścicieli gruntów do spółek wodnych, w dalszym ciągu ulega pogorszeniu.

Grupa 5 – Ochrona zasobów kopalin

Zgodnie z art. 110a ustawy Prawo budowlane starosta prowadzi obserwacje terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi. Zagrożenia te nie występują na terenie gminy Stegna. Natomiast eksploatacja kruszywa i bursztynów w znacznym stopniu pozostaje poza kontrolą władz lokalnych. Z uwagi na niewielką powierzchnię wydobycia oraz brak dostatecznych podstaw prawnych, jest to problem trudny do zahamowania, a efekty szczególnie widoczne są w lasach całej Mierzei Wiślanej.

Grupa 6 – Gospodarka odpadami

Konieczna jest kontynuacja przedsięwzięć określonych w pierwotnej wersji POŚ oraz Planie Gospodarki Odpadami Gminy Stegna. Przewidywana na rok 2005, budowa stacji przeładunkowej odpadów z linią segregacji w Stegnie nie wyszła dotąd poza fazę koncepcji. Stacja ta ma być jednostką filialną Zakładu Zagospodarowania Odpadów Tczew – Rokutki, a jego realizacja znajduje się poza kontrolą lokalnego samorządu. Szczególne znaczenie ma natomiast system selektywnego zbierania i transportu odpadów komunalnych, który załamał się z przyczyn niezależnych od lokalnych instytucji (brak zakładów zajmujących się ich odzyskiem).

Zgodnie z aktualnymi trendami gospodarki odpadami oraz Polityką Ekologiczną Państwa wskazana jest budowa na terenie powiatu profesjonalnej instalacji do kompostowania odpadów ulegających biodegradacji, pochodzących z rolnictwa i leśnictwa, wraz z odpadkami żywnościowymi i osadami ściekowymi.

Grupa 7 - Jakość wód

Jest to najbardziej rozbudowana i najkosztowniejsza grupa przedsięwzięć, z których większość leży w gestii instytucji regionalnych. Przygotowana jest dokumentacja budowlana na modernizację centralnego wodociągu żuławskiego, obejmującego również część powiatu malborskiego i elbląskiego oraz samo miasto Elbląg. Istotnym dla zdrowia ludzi oraz racjonalnego wykorzystywania wody problemem jest likwidacja odcinków tego wodociągu, wykonanych z rur azbestocementowych.

Grupa 8 - Kształtowanie stosunków wodnych

Zakres przyjętych w Programie przedsięwzięć dotyczących modernizacji podstawowego systemu melioracji zrealizowany został z nawiązką. Zadania te, finansowane z budżetu państwa, prowadzone były przy współdziałaniu lokalnych samorządów. Natomiast brak zauważalnej zmiany stanu melioracji szczegółowej,

mającej kolosalne znaczenie dla bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz funkcjonowania rolnictwa na terenie Żuław.

Grupa 9 - Jakość powietrza

W POŚ zwrócono szczególną uwagę na, obowiązujący nadal, ustawowy zapis o konieczności opracowania założeń do planów zaopatrzenia gmin w czynniki energetyczne. Wydaje się iż zapis o możliwości dofinansowania termomodernizacji obiektów publicznych należy rozszerzyć także budownictwo mieszkaniowe. Znane są w kraju przykłady pozyskiwania na ten cel pomocy finansowej ze środków unijnych, jak i funduszy krajowych.

Grupa 10 Hałas

Przyjęte w podstawowej wersji POŚ, zadanie dotyczące wprowadzania do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia środowiska hałasem jest nadal aktualne.

Grupa 11 Poważne awarie

Na terenie gminy brak jest instalacji stwarzających potencjalne zagrożenia awariami przemysłowymi. Zagrożenia poważnymi awariami mogą być związane z przewozem substancji niebezpiecznych, głównie drogą krajową (szybkiego ruchu) S7. W trakcie aktualizacji Programu należy uwzględnić potencjalne zagrożenia dla ludzi i środowiska wynikające z ponadnormatywnej wielkości promieniowania elektromagnetycznego, emitowanego przez przebiegające przez teren gminy napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 400 kV, zaliczane do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Część IV Nowe regulacje prawne oraz przemiany gospodarcze na terenie gminy Stegna

Istotne zmiany przepisów prawa wynikają głównie z przystąpienia Polski do Wspólnoty Europejskiej, a także z objęcia części terenu gminy europejską siecią ekologiczną NATURA 2000. Wykaz dokumentów, dotyczących polityki ekologicznej w skali gminy, zarówno krajowych jak i Wspólnoty Europejskiej zamieszczony został w materiałach źródłowych, na końcu opracowania.

Od 2004 r. znacznym zmianom uległ szereg ustaw, w tym Prawo ochrony Środowiska, Prawo wodne, ustawy: o ochronie przyrody, o lasach i o odpadach oraz

rozporządzenia wykonawcze do tych ustaw. Od 2004 r. obowiązuje też nowa, dostosowana do wymagań Unii Europejskiej, klasyfikacja wód płynących. Minister Środowiska wydał rozporządzenie z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych wprowadzające całkowicie nową terminologię i metodologię kategoryzacji wód. W 2007 r. uchwalona została ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, natomiast w lipcu 2009 - ustawa o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji. W czerwcu 2009 - uchwalona została ustawa o rolnictwie ekologicznym, wprowadzająca m. in. certyfikat na produkt ekologiczny, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) z 28 lipca 2007 r. Największe znaczenie ma jednak, uchwalona w 2008 r. ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Na mocy tej ustawy utworzony został urząd Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i jego terenowe przedstawicielstwa.

Z uwagi na brak przetwórczych i przemysłowych oraz niski poziom emisji substancji niebezpiecznych do powietrza, wód i ziemi, zlokalizowane na terenie gminy jednostki gospodarcze nie są objęte ustaleniami Traktatu Akcesyjnego zobowiązującymi do realizacji działań mających na celu dostosowanie instalacji do określonych Dyrektyw Wspólnotowych. Funkcjonujące przez wiele lat we wsi Izbiska lokalne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, zostało zamknięte i zrekultywowane w 2000r. Jedyne zobowiązania odnoszą się do osiągnięcia poziomu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych zgodnie z dyrektywą 94/62/WE, szczegółowo omówione w Planie Gospodarki Odpadami. W okresie objętym aktualizowanym Programem można też spodziewać się nowych uregulowań prawnych w odniesieniu do gospodarki odpadami, w tym zwiększenia stopnia odzysku materiałów, substancji i energii. Istotnego znaczenia nabierze również Dyrektywa 2001/77/WE o promocji na rynku krajowym energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, do których zalicza się energię słońca, wiatru, wnętrza ziemi i biomasy.

Wielką rangę dla gminy Stegna mają ustalenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 grudnia 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, na mocy których winny zostać opracowane plany zarządzania ryzykiem powodziowym. Programowym w zakresie ochrony powietrza dokumentem jest natomiast dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, a także decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z 23

kwietnia 2009 r w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do 2020 r zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji gazów cieplarnianych. Nowym dokumentem dotyczącym zapobiegania zanieczyszczeniu środowiska jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli. Jest to dokument kompleksowy, odnoszący się do zanieczyszczenia środowiska wodnego, gleby, powietrza oraz wytwarzania odpadów. Ustalenia tej dyrektywy dotyczą również pozwoleń dla nowych i istniejących instalacji.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska obliguje do podjęcia działań mających na celu ograniczenie zużycia wody oraz materiałochłonności i energochłonności procesów wytwórczych, a także zakłada iż do 2010 r zlikwidowane zostaną zrzuty nieoczyszczonych ścieków z przemysłu i terenów miejskich. Ograniczona zostanie do 2010 r emisja pyłów i gazów do powietrza, w tym dwutlenku siarki o 3 % i tlenków azotu o 10 % w stosunku do 2000 r. Szczególne ograniczenia dotyczą jednak postępowania z odpadami. W Planie Gospodarki Odpadami Województwa Pomorskiego przyjęto iż ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji i kierowanych na składowiska nie powinna przekroczyć 75 % analogicznego wskaźnika z 1995 r. Jest to wymóg jedynie pośrednio związany z gminą Stegna, z uwagi na brak na jego terenie składowisk odpadów. Określone również zostały optymalne wskaźniki odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i niebezpiecznych.

Podstawę tworzenia europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 stanowi Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także dyrektywa EWG 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979, o ochronie dziko żyjących ptaków. Podstawowym celem wprowadzania sieci obszarów chronionych Natura 2000 jest powstrzymanie wymierania gatunków zwierząt i roślin na obszarze Unii Europejskiej oraz ochrona pełnego spektrum różnorodności biologicznej w warunkach stałego monitorowania jej stanu i zachodzących zmian. Sieć ta obejmuje dwa rodzaje obszarów - obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk. W wyniku przystąpienia do Unii Europejskiej w prawodawstwie polskim wprowadzono cały szereg zmian, między innymi obligujących do wskazania i tworzenia obszarów NATURA 2000. Realizując postanowienia art. 28 ustawy o ochronie przyrody Minister Środowiska w 2004 r wyznaczył obszary specjalnej ochrony ptaków. Dokument ten został uzupełniony w 2008 r, a lista obszarów objętych ochroną wzrosła dwukrotnie. Równocześnie podjęte zostały prace mające

na celu wyznaczenie specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Utworzona została lista rządowa tych obszarów, która w 2008 r. uzgodniona została z Komisją Europejską. Zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody obszary znajdujące się na liście sporządzonej przez Ministra Środowiska, do czasu uzyskania opinii Komisji Europejskiej i wydania właściwego rozporządzenia, należy traktować analogicznie jak ustanowione już obszary Natura 2000. Zakazy i nakazy dotyczące gospodarowania na obszarach Natura 2000 ustalane są dla każdego obszaru indywidualnie, w ramach planu ochrony danego obszaru.

W granicach gminy Stegna znajduje się część terenów objętych następującymi obszarami specjalnej ochrony ptaków Natura 2000:

- PLB040003 Dolina Dolnej Wisły, w tym,
 - 290,4 ha w gminie Stegna,
- PLB220004 Ujście Wisły, w tym
 - 373,1 ha w gminie Stegna,

oraz specjalnymi obszarami ochrony siedlisk, z listy Rządowej:

- PLH220044 Ostoja w ujściu Wisły (północno-zachodni kraniec gminy Stegna).

W ramach Shadow list 2008 nie przewidziano dalszego rozszerzenia obszarów NATURA 2000 w granicach gminy Stegna.

Na terenie gminy, od czasu uchwalenia Programu Ochrony Środowiska, nie nastąpił istotny rozwój przetwórstwa i przemysłu, a także nie uległy większym zmianom wskaźniki demograficzne, które ze względu na znaczną migrację młodej grupy mieszkańców mogą jednak być mylące. Obserwuje się niepokojące zjawisko starzenia społeczeństwa. Nastąpił natomiast zauważalny rozwój bazy turystycznej. Wiele nowych obiektów mieszkalnych na terenach rolniczych, budowanych jest z uwzględnieniem funkcji agroturystycznej o zwiększonym standardzie użytkowym. Niemniej dominującą funkcją na terenach żuławskich jest rolnictwo, a na Mierzei Wiślanej obok różnych form turystyki - rybactwo. Stanowi to o stosunkowo niewielkiej antropopresji na środowisko w obszarze gminy, szczególnie w porównaniu z sąsiadującą aglomeracją gdańską. Uciążliwości dla ludzi i środowiska znacznie wzrastają w sezonie letnim, szczególnie na terenie Mierzei Wiślanej oraz wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Istotne znaczenie dla stanu i ochrony środowiska na terenie gminy ma realizacja niektórych dużych, ponad lokalnych projektów, w tym oprócz wdrażania europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, największe znaczenie dla rozwoju regionu mają:

- pilotowany przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, dofinansowany z funduszy unijnych, program Kompleksowego Zabezpieczenia Przeciwpowodziowego Żuław Wiślanych;
- projekt p.n. „Pętla Żuławska” zainicjowany przez Urzędy Marszałkowskie województwa pomorskiego i warmińsko-mazurskiego, dofinansowany z funduszy unijnych, stanowiący część większego programu budowy multimedialnego transportu na terenach Żuławskich, ze szczególnym uwzględnieniem transportu wodnego, w tym pomorskiego odcinka międzynarodowej drogi wodnej E-70 Antwerpia – Kłajpeda; w pierwszym etapie przewiduje się realizację na terenie gminy budowę przystani żeglarskich na wodach śródlądowych;

Specyficzne warunki przyrodnicze oraz topograficzne rejonu determinują szereg uwarunkowań dla sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów. Poza ograniczeniami, które wynikają z prawnej ochrony przyrody oraz zostaną określone w planach ochrony obszarów NATURA 2000, największe znaczenie dla ochrony środowiska mają:

- wykluczenie, na przestrzeni całej gminy, możliwości lokalizacji i budowy instalacji i urządzeń mogących stanowić znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym składowisk odpadów innych niż obojętne;
- wykluczenie możliwości lokalizacji i budowy ponad-poziomowych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne o specyficznych częstotliwościach, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na ptactwo, na obszarze jesiennej i wiosennej migracji ptaków szlakiem wschodnio-atlantyckim, łączącym łęgowiska w północnej Europie i zachodniej Syberii z zimowiskami w południowej i zachodniej Europie oraz Afryce, w tym lokalizacji elektrowni wiatrowych;
- wykluczenie możliwości budowy i eksploatacji obiektów oraz instalacji w sposób, który mógłby stanowić znaczące zagrożenie dla soczewki podziemnych wód słodkich na Mierzei Wiślanej;
- wykluczenie możliwości lokalizacji i budowy dużych zespołów usługowo-mieszkalnych oraz rekreacyjnych i sportowych na terenach zalesionych oraz rozlewiskowych, bagiennych i depresyjnych.

Jako zalecane, uznane za korzystne dla środowiska, kierunki gospodarowania przestrzenią przyrodniczą w obszarze gminy można natomiast wskazać:

- odtworzenie i intensyfikację zadrzewień przydrożnych i śródpolnych z równoczesnym zachowaniem istniejącej roślinności na istniejących bagnach i terenach rozlewiskowych;
- zwiększenie areалу pastwisk i łąk na przestrzeni żuławskiej oraz intensyfikację pastwiskowych form hodowli bydła;
- wdrażanie proekologicznej produkcji rolnej z zachowaniem zasad „Dobrej Praktyki Rolniczej” oraz z maksymalnym przetwarzaniem wszelkiego rodzaju odpadowej substancji ulegającej biodegradacji na dobrej jakości kompost;
- udrożnienie żuławskich szlaków żeglownych i rozwój turystyki jachtowej, zgodnie z założeniami Projektu „Pętla Żuławska” oraz rozwój turystyki kwalifikowanej;
- modernizacja i naprawa systemu ochrony przeciwpowodziowej zgodnie z programem „Kompleksowe Zabezpieczenie Przeciwpowodziowe Żuław”.

Część V Cele Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna na lata 2010-2012 z perspektywą 2013-2016

Przy aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna wyznaczono, za Programem wojewódzkim i powiatowym **cztery cele perspektywiczne o charakterze ciągłym**, w ramach których sformułowane zostały cele średniookresowe, odbiegające jednak, z uwagi na charakter działalności gospodarczej na terenie gminy oraz rodzaj i intensywność zagrożeń dla środowiska, od kierunków działań i priorytetów ekologicznych w województwie.

Działania realizowane w ramach obowiązków jednostek poza gminnych oraz przez instancje wojewódzkie i regionalne należy traktować jako postulowane, nie zostały więc uwzględnione w harmonogramie realizacji Programu. W harmonogramie pominięto też działania bez nakładowe, o charakterze zaleceń kierunkowych oraz wymagające uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które zostały szczególnie zaakcentowane w części opisowej celów średniookresowych i kierunków działań. W poniższym zastawieniu celów poszczególne zadania oznaczone zostały symbolami określającymi ich rodzaj i jednostki zobowiązane bezpośrednio do ich realizacji bądź do uwzględnienia ich realizacji w ramach własnej działalności, i tak:

- ustalenia, które winny zostać uwzględnione w prawie miejscowym w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uchwalanych przez Rady Gmin – **mpzp**,
- działania realizowane w ramach pracy władz samorządowych i administracji powiatu – **starostwo -Starosta**
- działania realizowane w ramach pracy władz samorządowych gmin, w tym miejskich – **gmina – Wójt, Burmistrz**
- działania zalecane do realizacji przez służby lasów państwowych – **lasy**,
- działania, które winny być prowadzone przez właścicieli lub eksploatorów poszczególnych instalacji i obiektów - **eksploat.**,
- działania zalecane do realizacji przez instytucje regionalne, wojewódzkie i ponadregionalne - **region**,
- działania Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Starym Polu - **ODR**,
- lokalne środki masowego przekazu – **media**.

Wymienione w opisie celów skróty oznaczają:

- RDOŚ – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku,
- ZPK – Zarząd Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana w Stegnie,
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- WKZ – Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku,
- ZUOS Rokitki – Zakład Utylizacji Odpadów Stałych w Tczewie.

I cel perspektywiczny „Środowisko dla zdrowia”

- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego”

Cele średniokresowe i kierunki działań:

1. Identyfikacja zagrożeń zdrowia oraz zahamowanie ich narastania

- ocena stanu opieki zdrowotnej w gminie oraz podjęcie działań zmierzających do wzmocnienia kontaktu lekarzy rodzinnych z miejscową ludnością (*ciągłe - gminy*),
- promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka chorób cywilizacyjnych (*ciągłe – gminy, media, przy współpracy szkół, lekarzy rodzinnych i innych służb z terenu gminy*),
- sukcesywna likwidacja eternitowych pokryć dachowych (*gminy – poprzez dofinansowanie prac rozbiórkowych, utylizacji i transportu*).

2. Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych

- identyfikacja źródeł zanieczyszczenia wód w ciekach naturalnych i kanałach melioracyjnych (*region – RZGW przy współpracy WIOŚ oraz służb powiatowych i gminnych*),
- opracowanie oraz sukcesywne wdrażanie programu poprawy stanu wód powierzchniowych (*jw.*),
- docelowe objęcie całego obszaru gminy, w szczególności Mierzei Wiślanej kanalizacją sanitarną (*gmina*),
- propagowanie modelowego systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków bytowych na terenach rozproszonej zabudowy wiejskiej (*ciągłe - ODR, gminy przy współpracy z mediami*),
- utrzymanie we właściwym stanie zbiorczej oczyszczalni ścieków w Stegnie (*ciągłe – eksploat.*),
- określenie w ramach prawa miejscowego obszarów wymagających wyposażenia w kanalizację deszczową z urządzeniami podczyszczającymi (*gminy - mpzp*),
- ochrona podziemnych wód słodkich na terenie Mierzei Wiślanej przed możliwością ich zasolenia w wyniku nadmiernej eksploatacji bądź przy prowadzeniu głębokich robót ziemnych, (*ciągłe – gmina, mpzp*),

- wdrażanie w gospodarstwach rolnych zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie prawidłowego stosowania i przechowywania środków ochrony roślin (*ciągłe - ODR, przy współpracy z mediami*),
- wdrażanie w gospodarstwach rolnych bezpiecznych metod gromadzenia nawozów naturalnych oraz właściwego ich stosowania (*ciągłe – ODR, przy współpracy z mediami*).

3. Poprawa i utrzymanie standardów jakości powietrza

- kontynuacja działań zmierzających do przekształcenia systemu grzewczego Mierzei Wiślanej z sukcesywną rezygnacją z kotłowni węglowych na rzecz paliw mniej uciążliwych dla środowiska i odnawialnych źródeł energii (*ciągłe – gminy, mpzp*),
- preferowanie i dofinansowywanie działań mających na celu termomodernizację istniejących obiektów mieszkalnych i użyteczności publicznej (*ciągłe – gminy, starostwo*),
- współpraca we wdrażaniu projektu „Pętla Żuławska” na terenie gminy w zakresie wodnego transportu pasażerskiego oraz transportu multimedialnego (*gmina, starostwo, eksploat.*),
- utrzymanie funkcjonowania kolejki wąskotorowej na Mierzei Wiślanej (*gmina, starostwo*),
- budowa ścieżek rowerowych i rowerowo-piesznych o lekkich nawierzchniach, wkomponowanych w otaczający krajobraz, szczególnie wzdłuż Mierzei Wiślanej (*gmina, przy współpracy z lasami*),
- odtworzenie zadrzewień przydrożnych dróg gminnych (*gmina*),
- intensyfikacja przydrożnych zadrzewień izolacyjnych przy drogach wojewódzkich i krajowej (*region.*).

4. Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami

- kontrola realizacji ustaleń Planu Gospodarki Odpadami Gminy Stegna, w tym stopnia segregacji „u źródła” oraz objęcia mieszkańców gminy systemem odbioru odpadów komunalnych zmieszanych, niebezpiecznych i wielkogabarytowych (*ciągłe – gmina*),
- kontynuacja działań dotyczących budowy rejonowej stacji przeładunku i dosegregowywania odpadów komunalnych przy oczyszczalni ścieków w Stegnie (*gmina przy współpracy z ZUOS Rokitki*),

- współpraca przy projektowanej budowie kompostowni odpadów ulegających biodegradacji i osadów ściekowych wraz z niektórymi odpadami pochodzącymi z rolnictwa i leśnictwa (**eksploat., przy współpracy z gminami i starostwem**).

5. Ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi

- wyznaczenie obszarów odmorskiego zagrożenia powodziowego oraz wynikająca stąd korekta zasięgu pasa ochronnego brzegu morskiego (**Urząd Morski, gmina, mpzp**),
- współdziałanie w realizacji Projektu Zabezpieczenia Przeciwpowodziowego Żuław, przyspieszenie realizacji zadań mających szczególne znaczenie dla terenów gminy, w tym wykonanie przesłon przeciw-filtracyjnych wałów przeciwpowodziowych wzdłuż prawego brzegu Wisły (**gminy przy współpracy z RZGW**),
- przeprowadzenie inwentaryzacji i oceny stanu melioracji szczegółowej (**gminy, starostwo**),
- okresowa kontrola sposobu utrzymywania rowów melioracji szczegółowej, rozważenie możliwości nałożenia w ramach prawa miejscowego obowiązku przynależności do Spółki Wodnej (**gmina**),
- utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych z zachowaniem charakterystycznych biocenoz i warunków tarliskowych oraz wdrażanie systemu biotechnicznego zabezpieczania brzegów morskich (**region. – RZGW, Urząd Morski**),
- ograniczenie populacji bobrów, powodujących poważne zniszczenia wałów przeciwpowodziowych (**region. – RZGW i Urząd Morski przy współpracy z RDOŚ oraz gminami**)
- wyposażenie lokalnych jednostek straży pożarnej (**region, przy współpracy ze starostwem**).

6. Ochrona przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia

- ograniczanie rozprzestrzeniania hałasu drogowego poprzez budowę ekranów akustycznych, ze wskazaniem na szpalery drzew (**mpzp, region.**),
- ograniczanie hałasu na obszarach rekreacyjnych oraz objętych ochroną przyrody, poprzez ustalenie w ramach prawa miejscowego dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku oraz zasad korzystania z akwenów wodnych, w tym tworzenie stref ciszy (**gminy, mpzp przy współpracy ze starostwem**).

7. Obszary ograniczonego użytkowania

- identyfikacja istniejących na terenie gminy instalacji, które mogą wymagać utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania i zobowiązanie ich właścicieli do przeprowadzenia niezbędnych badań - dotyczy drogi szybkiego ruchu S-7, napowietrznej linii elektroenergetycznych najwyższych napięć 400 kV, a także oczyszczalni ścieków wraz z projektowaną stacją przeładunkową odpadów w Stegnie (**gmina, starostwo, marszałek**)
- w wypadku przekroczenia dopuszczalnych parametrów na granicy własności terenu wymienionych wyżej obiektów wdrożenie procedury utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania (**gmina, starostwo, marszałek**)

II cel perspektywiczny „Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa”

Cele średniookresowe i kierunki działań:

1. Wychowanie proekologicznych postaw mieszkańców i poczucia odpowiedzialności za stan środowiska

- współdziałanie we wdrażaniu Regionalnego Programu Edukacji Ekologicznej i upowszechnianie jego zasad w placówkach oświatowych oraz organizacjach pozarządowych (*ciągłe – gmina, przy współdziałaniu starostwa, lasów, ODR i mediów*),
- wspieranie rozwoju i współpraca organów samorządowych z lokalnymi agendami organizacji ekologicznych (*ciągłe – gmina*),
- współpraca samorządu z lokalnymi mediami oraz szkołami w zakresie promocji wiedzy i zachowań proekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki obszarów NATURA 2000 (*ciągłe – gmina przy współdziałaniu starostwa, ZPK i mediów*),
- współpraca przy realizacji Projektu „Pętla Żuławska” oraz preferowanie form czynnego wypoczynku i turystyki kwalifikowanej, poprzez właściwą organizację zaplecza turystycznego i wyznaczenie atrakcyjnych ścieżek ekologicznych (*ciągłe - gmina, przy współdziałaniu lasów, ZPK, starostwa, mediów*),

- przedstawianie problematyki ekologicznej na gminnej stronie internetowej (*ciągłe – gmina*).

2. Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych

- uczytelnienie i ułatwienie korzystania z gminnej bazy informacji publicznej w odniesieniu do zagadnień związanych z wykorzystaniem i ochroną środowiska (*ciągłe – gmina*),
- zapewnienie szerokiego udziału lokalnej społeczności w debatach ekologicznych poprzedzających podejmowanie ważniejszych decyzji administracyjnych, dotyczących planów i programów ochrony przyrody szczególnie na obszarach NATURA 2000 (*ciągłe – media, gminy, starostwo przy współudziale RDOŚ*),
- omawianie w lokalnych mediach celowości i możliwości realizacji przyrodniczo kontrowersyjnych przedsięwzięć (w tym dużych projektów infrastrukturalnych, jak nowe rozwiązania dróg obwodowych, krajowych i szybkiego ruchu, drogi wodne na Zalewie Wiślanym, kanał żeglugowy przez Mierzę Wiślaną, linie elektroenergetyczne najwyższych napięć, czy rurociągi tranzytowe substancji niebezpiecznych), z umożliwieniem przedstawienia argumentacji wszystkich zainteresowanych stron (z inicjatywy *starostwa lub gmin i przy współudziale mediów*).

3. Stworzenie skutecznego systemu realizacji polityki ekologicznej

- zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej i prawidłowe formułowanie celów ekologicznych w planowaniu przestrzennym, z uwzględnieniem ustaleń planów ochrony obszarów objętych prawną ochroną przyrody, w tym NATURA 2000, a także Programów Ochrony Środowiska i Planów Gospodarki Odpadami (*ciągłe – gmina, mpzp*),
- przeprowadzanie postępowania z udziałem społeczeństwa, w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planów zagospodarowania przestrzennego, poprzedzającego ich uchwalenie (*ciągłe - gmina*),
- umożliwienie szerszego udziału lokalnych mieszkańców w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko oraz w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko i na obszar Natura 2000, szczególnie w odniesieniu do takich projektów jak budowa systemu zabezpieczeń przeciwpowodziowych, lokalizacja farm wiatrowych, portów morskich i kanały

żeglugowych na Zalewie Wiślanym oraz przez Mierzę Wiślaną (*ciągłe - gminy, starostwo, region., media*),

- tworzenie, w ramach prawa miejscowego, ulg podatkowych i innych bonusów, z tytułu likwidacji azbestocementowych pokryć dachowych, segregacji odpadów „u źródła”, termomodernizacji budynków, stosowania odnawialnych źródeł energii i szeregu innych działań proekologicznych (*ciągłe - gmina*).

4. Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska

- wspieranie inicjatyw małych i średnich gospodarstw rolnych w zakresie wdrażania produkcji proekologicznej (*ciągłe – gmina, starostwo, ODR*),
- wspieranie rozwoju sieci placówek detalicznego obrotu produktami ekologicznymi certyfikowanymi (*ciągłe – gmina, starostwo*),
- wspieranie projektów w zakresie ekoinnowacyjności gospodarstw rolnych i przetwórstwa żywności, przy współpracy z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego (*ciągłe gmina, starostwo, przy współpracy z ODR*).

III cel perspektywiczny „Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody”

Cele średniookresowe i działania kierunkowe:

1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000

- kontynuacja inwentaryzacji przyrodniczej w rejonie, w tym w rolniczej przestrzeni wnętrza Żuław (*gmina*),
- wdrażanie sieci NATURA 2000 oraz opracowanie planów ochrony (*region. – RDOŚ*),
- wprowadzenie do odpowiednich dokumentów prawa miejscowego podstawowych zasad gospodarowania i zarządzania obszarami chronionymi, w tym NATURA 2000 (*gmina, mpzp*),
- utworzenie nowych rezerwatów przyrody, w tym rezerwat torfowiskowy „Moczary” (*gmina przy współpracy z RDOŚ*),
- analiza celowości oraz formy prawnej utworzenia Parku Krajobrazu Kulturowego Żuław (*region. - RDOŚ, WKZ, współudział starostwo*),

- wzmocnianie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym tworzenie ścieżek zwierzęcych przez drogi o wzmożonym ruchu i inne obiekty kolidujące z tymi korytarzami, jak też zabezpieczenie strefy powietrznej głównych tras przelotu ptaków, a także uwzględnianie przebiegu tych korytarzy w dokumentach prawa miejscowego (**gmina, mpzp**),
- prowadzenie prac hydrotechnicznych z uwzględnieniem naturalnego charakteru rzek i innych cieków żuławskich (**ciągłe region.– RDGW**),
- wdrażanie biotechnicznych metod zabezpieczenia brzegu morskiego, z równoczesnym ograniczeniem budowli technicznych do niezbędnych (**ciągłe region. – Urząd Morski**),
- przywracanie pierwotnego charakteru krajobrazu żuławskiego poprzez odtwarzanie charakterystycznego dla rejonu układu architektoniczno-urbanistycznego, a także systemu zadrzewień (**gmina, mpzp**),
- zwiększanie udziału łąk i pastwisk w gruntach rolnych na terenach żuławskich (**ciągłe - ODR, eksploat.**),
- rewitalizacja parków wiejskich, ochrona i uporządkowanie starych cmentarzy, w tym mennonickich (**gmina**),
- wspomaganie rozwoju turystyki kwalifikowanej, w tym współrealizacja projektu „Pętla Żuławska” (**ciągłe – gminy, starostwo, eksploat.**),
- współpraca przy zintegrowanym projekcie rewitalizacji Żuław (**region. - WKZ, RDOŚ, gminy**).

2. Zwiększenie powierzchni leśnych oraz wzrost ich różnorodności biologicznej

- aktualizacja bonitacji i inwentaryzacja gruntów żuławskich w celu wyznaczenia terenów zalecanych do zalesienia (**gmina, mpzp**),
- wprowadzenie, w ramach prawa miejscowego, ustaleń ograniczających możliwość zmiany sposobu użytkowania terenów zadrzewionych, bagiennych i torfowisk w celu wykorzystania ich na cele budowlane oraz rolne (**mpzp**).

3. Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych

- promowanie odbudowy zadrzewień przydrożnych i sródpolnych, a także propagowanie ochrony istniejących i zakładania nowych użytków zielonych (**ciągłe – starostwo, gmina, przy współpracy z ODR i mediami**),
- wspieranie działań mających na celu odtworzenie pastwiskowej formy chowu zwierząt roślinożernych (**ciągłe – ODR**),

- promowanie pro-ekologicznych systemów upraw rolnych (*ciągłe - ODR, media*),
- podjęcie działań na rzecz budowy instalacji do kompostowania biomasy, w tym odpadów ulegających biodegradacji (*gmina, wielkie gospodarstwa rolne*),
- utrzymanie zrównoważonego bilansu wodnego w ekosystemach rolniczych poprzez odbudowę i przywrócenie właściwej, odwadniająco-nawadniającej funkcji systemom melioracyjnym (*region.- ZMiUW*).

4. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin

- racjonalizacja pozyskiwania kruszyw naturalnych, poprzez maksymalne wykorzystanie urobku z refulacji torów wodnych, przy równoczesnym ograniczeniu wydobywania kopalin (*regional.*),
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin i rekultywacja terenów powyrobiskowych (*ciągłe – gmina, lasy*).

IV cel perspektywiczny „Zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii”

Cele średniokresowe kierunki działań:

1. Wzrost efektywności wykorzystania surowców naturalnych, materiałów, wody i energii

- propagowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), uwzględniających oszczędność surowcową, materiałową i energetyczną (*ciągłe gmina, starostwo, media*),
- wdrażanie technologii niskoodpadowych oraz preferowanie metod odzysku substancji, materiałów i energii z odpadów, powstających w procesach produkcyjnych, w miejscu ich powstawania (*ciągłe – gmina, starostwo – decyzje administracyjne*),
- wspieranie odzysku i przetwarzania w skali lokalnej odpadów budowlanych (gruz ceglany i betonowy) na kruszywo budowlane (*ciągłe – gmina, starostwo*),
- promowanie wykorzystywania wód opadowych dla potrzeb upraw rolnych (*ciągłe - ODR, media*),

- promowanie technologii z zamkniętymi obiegami wody (*ciągłe – gmina, eksploat., media*),
- promowanie urządzeń i technologii nisko energochłonnych oraz lokalnych działań zmierzających do ograniczenia zużycia energii cieplnej (*gmina, media*)
- rozszerzenie domeny istniejącego porozumienia gmin z terenu powiatu nowodworskiego w zakresie zaopatrzenia w wodę o całokształt działalności szostotechnicznej, a szczególnie w odniesieniu do gospodarki ściekowej, postępowania z odpadami, melioracji oraz racjonalnego korzystania z wody i energii (*gminy*).

2. Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych

- propagowanie stosowania baterii słonecznych, szczególnie w systemach grzewczych wody (*ciągłe gmina, media*),
- zawiązanie porozumienia gmin z terenu powiatu nowodworskiego (ewentualnie na bazie istniejącego porozumienia), mającego na celu wspomoczenie obywatelskich inicjatyw w odniesieniu do wykorzystania energii słonecznej w budownictwie mieszkaniowym i gospodarstwach rolnych (*gminy, osoby fizyczne*),
- propagowanie i wspieranie upraw roślin stosowanych jako bio-paliwo – rzepak, wierzba (*ciągłe – gmina, ODR, media*),
- propagowanie metod bezpiecznego odzysku energii z segregowanych odpadów, w tym odpadów z obróbki drewna, suchych resztek roślinnych, czystej makulatury (*ciągłe – gmina, media*),
- przetwarzanie i wykorzystanie energii wiatru, z wykluczeniem możliwości lokalizacji farm wiatrowych na obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 oraz w zasięgu wschodnio-atlantycznego szlaku wędrówek ptaków migrujących (*mpzp*).

Priorytety ekologiczne:

➤ identyfikacja i przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia

priorytet ten ma ogromne znaczenie dla mieszkańców terenów żuławskich, a osiągnięcie założonych efektów wymaga konsekwentnej realizacji działań określonych w pierwszej grupie celów ze współudziałem lokalnej społeczności;

- **zapewnienie właściwego miejsca problematyce ekologicznej oraz prawidłowe formułowanie celów ekologicznych w dokumentach prawa miejscowego gminy**

podstawowym instrumentem realizacji tego zadania są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalane w oparciu o szerokie konsultacje społeczne;

- **rewitalizacja krajobrazu kulturowego Żuław oraz przywrócenie walorów ekologicznych obszarów rolniczych w gminie**

w wyniku wieloletniej antropopresji tereny żuławskie zatraciły historyczne wartości krajobrazu kulturowego, przywrócenie których ma ogromne znaczenie ekologiczne i gospodarcze;

- **kształtowanie świadomości ekologicznej oraz współuczestnictwo mieszkańców gminy w ochronie wartości przyrodniczych w tym obszarów NATURA 2000**

decydujące znaczenie dla realizacji tego priorytetu ma powszechna dostępność i forma informacji dotyczących problematyki ekologicznej oraz znaczne zaangażowanie lokalnych mediów.

Część VI Zarządzanie i monitoring realizacji Programu

W realizacji ustaleń Programu uczestniczyć będą władze samorządowe gminy i powiatu, jednostki gospodarcze i oświatowe, organizacje ekologiczne, a także lokalne społeczności. Pozytywne znaczenie dla realizacji polityki ekologicznej ma dobra współpraca z sąsiednimi gminami i starostwem oraz wspólna realizacja niektórych przedsięwzięć poprzez związki gmin, czy inne formy porozumienia. Gmina Stegna, współuczestniczy w działalności Związku Gmin Nadzalewowych z udziałem miasta Elbląg, a gminy Nowy Dwór, Ostaszewo, Stegna i Sztutowo nawiązały inną formę porozumienia, mającego na celu modernizację systemu zaopatrzenia w wodę. Wskazane jest wykorzystanie tych form między-gminnych porozumień przy realizacji celów ekologicznych. Bezpośrednimi, bądź pośrednimi beneficjentami realizacji programu zawsze będą mieszkańcy gminy, chociaż efekty mogą być dosyć odległe i chwilowo mało odczuwalne. Harmonogram działań realizowanych przez jednostki i społeczność gminy przedstawiono w tab. 3.

Tab. 3 Harmonogram realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna na lata 2010 - 2016

Cel Poz.	Rodzaj działania	Szacunkowy koszt [tys.zł]	Lata realizacji	Wykonawcy	Możliwość dofinansow.*
1	2	3	4	5	6
I	Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego				
1	Zahamowanie narastania zagrożeń dla zdrowia				
1.1	Badania profilaktyczne młodzieży szkolnej	Wg programów szkolnych	2010-2012	NFZ, szkoły, kuratorium	RPO WP oś VII i IX kod 76
1.2	Dofinansowanie likwidacji eternitowych pokryw dach.	Wg POŚ gminy	Ciągłe	Urząd Gminy	WFOŚiGW NFOŚiGW
2	Poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych				
2.1	Skanalizowanie całego obszaru Mierzei Wiślanej	Wg planów inwestyc.gminy	2010-2016	Urząd Gminy	RPO WP oś VIII kod 46
2.5.	Budowa kanalizacji deszczowej	Wg planów inwestyc.gminy	2010-2016	Urząd Gminy	RPO WP oś VIII kod 46
3	Poprawa i utrzymanie jakości powietrza				
3.1	System dofinans.działań termomodernizacyjnych	Wg POŚ gminy	2010-2016	Urząd Gminy	RPO WP oś IX kod 43
3.2	Utrzymanie kolejki wąskotorowej na Mierzei	5 rocznie	Ciągła	Starostwo	Środki własne
3.3	Budowa ścieżek rowerowych i pieszych	Wg planów inwestyc. Gmin	2010-2016	Urząd Gminy	RPO WP oś V kod 54
4	Budowa nowoczesnego systemu gospodarki odpadami				
4.1	Wdrożenie i kontrola realizacji GPGO	Wg GPGO 9,4	Wg PGO	Wg PGO	Wg PGO
5	Ochrona mieszkańców i ich mienia przed katastrofami naturalnymi				
5.1	Inwentaryz.i ocena stanu melioracji szczegółowej	Wg POŚ gminy	2011-12	Urzędy Gmin	RPO WP oś V kod 53
5.2.	Doposażenie lokalnych jednostek straży pożarnej	5 rocznie	2010 - 2012	Gmina	śr. budż.
6	Ochrona przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia				
6.1	Ekranizacja dróg powiatowych i gminnych	1000	2010-2016	Urzędy Gmin, PZD	RPO WP oś V kod 54
7	Obszary ograniczonego użytkowania				
	<i>Działania administracyjne Starostwa Nowy Dwór Gdański</i>				
II	Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa				
1	Wykształcenie proekologicznych postaw i poczucia odpowiedzialności za środowisko				
1.1	Edukacja Ekologiczna młodzieży i dorosłych – prelekcje, ulotki, konkursy informacje w mediach	5 rocznie	2010-2016	Urząd Gminy, szkoły, media, ZPK, Nadleśn.	RPO WP oś VIII kod 55
2	Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji środowiskowych				
	<i>W ramach działalności statutowej samorządu gminy</i>				
3	Stworzenie skutecznego systemu realizacji polityki ekologicznej				
	<i>Działania administracyjne Wójta Gminy, mpzp</i>				
4	Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska				
	<i>Działania administracyjne Wójta Gminy i ODR</i>				
III	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych				
1	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, obszary Natura 2000				
1.1	Inwentaryzacja przyrodn. gmin (bez NATURA 2000)	Wg POŚ gminy	2010-2012	Urząd Gminy	RPO WP oś VIII kod 55
1.2	Rewitalizacja parków wiejskich i cmentarzy	Wg POŚ gminy	2010-2016	Urzędy Gminy, właściciele	RPO WP oś VIII kod 56
2	Zwiększenie powierzchni leśnych i wzrost ich różnorodności biologicznej				
2.1	Inwentaryzacja gruntów możliwych do zalesienia	Wg POŚ gminy	2010-2012	Urząd Gminy	RPO WP oś VIII kod 55
3	Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych				
3.1	Odbudowa systemu melioracji szczegółowej	Wg POŚ gmin	2010-2016	Urząd Gminy, właściciele gr., Spółki Wodne	RPO WP oś V kod 53

3.2	Koncepcja przestrzenno-technol.g.kompostowni	Wg POŚ gminy	2012	Urząd Gminy, właściciele gr.	RPO WP oś IX kod 61
4	Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin				
	<i>Działania administracyjne wójta Gminy i Lasów Państwowych</i>				
IV	Zrównoważone wykorzystanie surowców, wody i energii				
1	Wzrost efektywności wykorzystywania surowców naturalnych, wody i kopalin				
	<i>Działania administracyjne Wójta Gminy i ODR</i>				
2	Promocja pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych				
	<i>Działania administracyjne i decyzyjne zarządu powiatu i gminy , w tym zawiązanie międzygminnego związku na rzecz wspierania pro-ekologicznych inicjatyw obywatelskich</i>				

* istnieją możliwości dofinansowania również z innych funduszy

Podstawowym instrumentem wdrażania polityki ekologicznej Państwa na szczeblu gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Wykaz działań określonych niniejszym Programem, które winny być uwzględniane w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przedstawiono w tab.4.

Tab. 4 Ustalenia dotyczące ochrony środowiska, które należy uwzględnić w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Stegna

Poz.	Wyszczególnienie	Studium	mpzp
1.	Wyznaczenie obszarów wymagających wyposażenia w kanalizację sanitarną i deszczową	X	X
2.	Określenie zasad ochrony soczewki podziemnych wód słodkich na Mierzei Wiślanej	X	X
3.	Określenie zasad zaopatrzenia w ciepło	X	X
4.	Lokalizacja elektrociepłowni opalanej biopaliwem	X	X
5.	Wyznaczenie obszarów lokalizacji elektrowni wiatrowych z wykluczeniem osop Natura 2000 i tras przelotu ptaków	X	X
6.	Określenie postępowania z odpadami	X	X
7.	Lokalizacja stacji przeładunkowej i dosegregowywania odpadów	X	X
8.	Lokalizacja kompostowni odpadów ulegających biodegradacji	X	X
9.	Wyznaczenie obszarów zagrożenia powodzią	X	X
10.	Wyznaczenie standardów akustycznych		X
11.	Wyznaczenie obszarów ograniczonego użytkowania		X
12.	Uwzględnienie ustaleń planów ochrony Parku Krajobraz., OChK i Natura 2000	X	X
13.	Wskazanie planowanych rezerwatów przyrody	X	X
14.	Wyznaczenie nowych użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych	X	X
15.	Wzmacnianie ciągłości korytarzy ekologicznych (ścieżki zwierzęce)	X	X
16.	Przywracanie pierwotnego charakteru krajobrazu żuławskiego	X	X

17.	Wyznaczanie terenów predysponowanych do zalesiania, ochrona terenów bagiennych i torfowisk		X
18.	Przeprowadzanie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko	X	X

Zarządzanie Programem odbywać się będzie poprzez decyzje administracyjne, w tym pozwolenia na korzystanie ze środowiska oraz decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Istotne znaczenie mają też środki ekonomiczne, w tym opłaty i kary za korzystanie ze środowiska, preferencyjne kredyty a także dotacje, ze środków ochrony środowiska i funduszy wspólnotowych. Zawarty w tab. 1 wykaz przedsięwzięć bezpośrednio bądź pośrednio związanych z ochroną środowiska nie zamyka tej listy. Wszelkie lokalne inicjatywy wpisujące się w określone niniejszym Programem cele powinny być wspierane przez władze gminy, mogą też uzyskać pomoc finansową z odpowiednich funduszy wskazanych w części VI.

Monitoring realizacji polityki ekologicznej na szczeblu gminy powinien obejmować:

- ocenę stopnia wykonania poszczególnych działań,
- ocenę stopnia realizacji celów,
- analizę przyczyn zaistniałych rozbieżności.

Poniżej zestawiono podstawowe wskaźniki ilościowe, które mogą wspomagać ocenę postępów w realizacji ustaleń Programu, nie stanowią jednak jedynego miernika w tym przedmiocie. Przy doborze wskaźników bazowano na aktualizowanym Programie Ochrony Środowiska Powiatu Nowodworskiego oraz Raporcie z realizacji zadań ujętych w POŚ za 2006 r.

Tab. 5 Wskaźniki efektywności realizacji celów Programu Ochrony Środowiska Gminy Stegna

Lp.	Wskaźniki	Stan wyjściowy 2006 r	Stan 2010 r	Stan 2012 r
A. Wskaźniki stanu środowiska i zmiany presji na środowisko				
1.	Jakość wód powierzchniowych; udział wód pozaklasowych (wg oceny ogólnej) [%]	90		
2.	Jakość wód podziemnych; udział wód o bardzo dobrej i dobrej jakości (klasa Ia i Ib) [%]	b.d.		
3.	Stopień zwodociągowności powiatu [%]	100		
4.	Stopień skanalizowania powiatu [%]	66		
5.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia i	b.d.		

	odprowadzenia do wód powierzchniowych lub do ziemi [hm ³]			
6.	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych [kg/ 1 M, r]	209		
7.	Szczegółowe rowy i ciekły wodne [km]	11322		
8.	Rzeki i kanały ogółem (melioracje podstawowe) [km]	130		
9.	Udział odpadów komunalnych składowanych na składowiskach [%]	98,9		
10.	Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów objętych sprawozdawczością [Mg]	2 stan 2001 r		
11.	Wskaźnik lesistości powiatu [%]	10,1		
12.	Procentowy udział powierzchni terenów objętych ochroną prawną [%]	10 (bez otul.PK)		
13.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska [tys. zł]	2484		
B. Wskaźniki świadomości społecznej				
14.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska wg oceny jakościowej	b.d.		
15.	Ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców	b.d.		
16.	Liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno – informacyjnych	b.d.		

W powyższej tabeli zestawione zostały podstawowe wskaźniki stanu środowiska, objęte dotychczasową sprawozdawczością. Zakres monitoringu w okresie obowiązywania POŚ może ulec dalszemu rozszerzeniu.

Niezależnie od powyższych ustaleń, monitoringiem oddziaływania na środowisko powinny być objęte poszczególne instalacje, zgodnie z decyzjami zezwalającymi na korzystanie ze środowiska.

Część VII Aspekty finansowe realizacji Programu

Największe Projekty, realizowane na terenie gminy Stegna pilotowane będą przez instytucje regionalne i współfinansowane z funduszy spójności i strukturalnych. Możliwymi do pozyskania środkami, na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska przez jednostki lokalne, w tym na budowę kompostowni odpadów ulegających biodegradacji, na modernizację systemu oczyszczania ścieków i kanalizację, na promowanie walorów przyrodniczych i turystycznych oraz na szeroko rozumianą ochronę zdrowia są:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013,
 - Oś IV Regionalny system transportowy
kod 26 Transport multimedialny
 - Oś V Środowisko i energetyka przyjazna środowisku
kod 39, 40, 41 Energia odnawialna wiatrowa, słoneczna, biomasa,
kod 43 Efektywność energetyczna, kogeneracja,
kod 53 Zapobieganie zagrożeniom
kod 54 Inne działania na rzecz ochrony środowiska

- Oś VI Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - kod 55 Promowanie walorów turystycznych
 - kod 56 Ochrona i rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego
- Oś VII kod 53 Ochrona zdrowia i system ratownictwa
 - kod 76 Infrastruktura ochrony zdrowia
- Oś VIII Lokalna infrastruktura podstawowa
 - kod 44 Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi
 - kod 45 Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną
 - kod 46 Oczyszczanie ścieków
 - kod 55 Promowanie walorów przyrodniczych
 - kod 61 Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich
- Oś IX Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie
 - kod 43 Efektywność energetyczna, kogeneracja
 - kod 61 Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich
 - kod 76 Infrastruktura ochrony zdrowia
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko z terenu Województwa Pomorskiego (dotyczy jedynie wielkich projektów)
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2005 - 2013
 - priorytet 2 Poprawa infrastruktury produkcyjnej, technicznej i społecznej dla wzmocnienia konkurencyjności obszarów wiejskich (*w tym systemy przeciwpowodziowe i melioracyjne*)
 - priorytet 3 Poprawa konkurencyjności oraz wspieranie trwałego i zrównoważonego rozwoju rolnictwa i wzmocnienie przetwórstwa rolno-spożywczego.

Znaczna część zadań ujętych w niniejszym Programie będzie realizowana ze środków budżetowych gminy z możliwością dofinansowania z Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zalecane jest stworzenie międzygminnego porozumienia, posiadającego osobowość prawną, w celu wspomagania inicjatyw obywatelskich, szczególnie w zakresie wdrażania systemów grzewczych z wykorzystaniem odwracalnych źródeł energii (energia słoneczna, bio-energia), likwidacji obiektów i instalacji zawierających azbest, a także rewaloryzacji terenów zdegradowanych oraz ochrony niewielkich założeń parkowych i użytków ekologicznych. Działania takie mogłyby uzyskać

dofinansowanie z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także z niektórych programów Unii Europejskiej.

Akty prawne, materiały źródłowe

A. Podstawowe akty prawne

Prawo krajowe

1. Ustawa z dnia 28 września 1991 r o lasach (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r nr 45 poz. 435 z późniejszymi zmianami),
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r nr 156 poz. 1118 z późniejszymi zmianami),
3. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. nr 121 poz. 1266 z późniejszymi zmianami),
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2008 r nr 25 poz. 150 z późniejszymi zmianami),
5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r o odpadach (tekst jednolity 2007 r Dz. U. nr 39 poz. 251 z późniejszymi zmianami),
6. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r Prawo wodne (tekst jednolity z 2005 r Dz. U. nr 239 poz. 2019 z późniejszymi zmianami),
7. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami),
8. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162 poz. 1568 z późniejszymi zmianami),
9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody (Dz. U. nr 92 poz. 880 z późniejszymi zmianami),
10. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. nr 75 poz. 493),
11. Ustawa z dnia 3 października 2008 r o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199 poz. 1227 z późniejszymi zmianami),
12. Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. nr 116 poz. 975),
13. Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. nr 130 poz. 1070),
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. nr 112 poz. 1206),
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 r w sprawie wartości progowych poziomów hałasu (Dz. U. nr 8 poz. 81),

16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 lipca 2003 r w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. nr 138 poz. 1316),
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 (Dz. U. nr 229 poz. 2313 z późniejszym uzupełnieniem),
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzania raportu oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 257 poz. 2573),
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. nr 120 poz. 826),
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2009 r w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. nr 122 poz. 1018).

Prawo Wspólnoty Europejskiej

21. Dyrektywa Rady 1976/160/EWG z dnia 8 grudnia 1975 r. dotycząca jakości wody w kąpieliskach (Dz. U. WE L 31 z 05.02.1976),
22. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. WE L 103 z 25.04.1979, str. 1, L 319 z 07.11.1979, str. 3, L 115 z 08.05.1991, str. 41 i L 164 z 30.06.1994, str. 9),
23. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, L 73 z 14.03.1997, str. 5 i L 156 z 25.06.2003, str. 17),
24. Dyrektywa Rady 91/689/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 377 z 31.12.1991, str. 20 i L 168 z 02.07.1994, str. 28),
25. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7 i L 305 z 08.11.1997, str. 42);
26. Dyrektywa Rady 1996/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (Dz. Urz. UE L 296 z 21.11.1996, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 3, str. 95),
27. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE 327 z 22.12.2000),
28. Dyrektywa Rady 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE,

29. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. WE L 143/56 z 30.04.2004 r.),
30. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/12/WE z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów,
31. Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 grudnia 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, na mocy których winny zostać opracowane plany zarządzania ryzykiem powodziowym (Dz.U.U.E.L 2007.288.27),
32. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli – IPPC (Dz.U.U.E.L 2008.24.18)
33. Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz.U.U.E.L 2008.52.1),
34. Decyzja Komisji 2004/798/WE z dnia 7 grudnia 2004 r. przyjmująca na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny,
35. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do 2020 r. zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji gazów cieplarnianych

B. Materiały źródłowe Programu Ochrony Środowiska dla powiatu nowodworskiego na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013 – 2016

1. Gruszecki K. Ustawa o ochronie przyrody – komentarz; Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE Kraków 2005,
2. Koncepcja Programowo-Przestrzenna „Pętla Żuławska” Międzynarodowa Droga Wodna E70 oprac. Biuro Projektów Inżynierskich Szczecin 2007,
3. Kostarczyk A., Przewoźniak M. i inni - Diagnoza stanu i koncepcja ochrony środowiska przyrodniczo-kulturowego w województwie pomorskim. Materiały do Monografii Przyrodniczej regionu gdańskiego tom 8; WKOP, WKP wyd. MARPRESS Gdańsk 2002,
4. Lipiński A. Prawne podstawy ochrony środowiska; Oficyna a Wolters Kluwer business Warszawa 2007,
5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego uchwalony przez Sejmik Województwa Pomorskiego w dniu 30 września 2002 r, uchwała nr 638/XLVI/02 ,
6. Polityka ekologiczna Państwa na lata 2007-10 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-14 Ministerstwo Środowiska 2006

7. Program „Kompleksowe Zabezpieczenie Przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)” projekt Kistowski M. i inni EKO-TREK Gdańsk 2009 r,
8. Program dla Żuław 2007-2013 Marszałek Województwa Pomorskiego, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2005 r
9. Prognoza oddziaływania na środowisko do projektów Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 oraz Planu Gospodarki Odpadami Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014 – BP-D EKOKONSULT Gdańsk 2007 r aktualizacja 2009 r – oprac. Ebelt M., Kistowski M., Tyszecki A. Ekokonsult,
10. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stegna na lata 2004-2011 Uchwała Rady Gminy z dnia 30 grudnia 2004r.
11. Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011-2014 Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2007 r nr 191/XII/07 aktualizacja 2009 r,
12. Program Rewitalizacji Gospodarczej Obszaru Deltę Wisły i Zalewu Wiślanego Gdańsk 2006
13. Propozycja optymalnej sieci obszarów Natura 2000 w Polsce – „Shadow List” praca zbiorowa Warszawa 2004 aktualizacja 2008,
14. Strategia Rozwoju Obszaru Gmin Nadzalewowych do 2020 roku uchwalona przez Zgromadzenie Komunalnego Związku Gmin Nadzalewowych w dniu 18 grudnia 2007 r, uchwała nr 11/16/2007
15. Opracowanie Ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby „Zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stegna” – Pracownia Ochrony Środowiska PROJEKT 2000 – Sopot, grudzień 2007r.
16. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013-2016 – październik 2009.

Opracował:

Inspektor ds. rolnictwa i ochrony środowiska Urzędu Gminy Stegny

Mgr inż. Tadeusz Sitko